

ПРИТИСОЦИ ПРИ ПРИЕМОТ ВО ЕУ И ДИЛЕМИ НА НАДВОРЕШНАТА ПОЛИТИКА: СЛУЧАЈОТ НА РОМАНИЈА ИМПЛИКАЦИИ ЗА БАЛКАНСКИТЕ ЗЕМЈИ-ИДНИ КАНДИДАТИ ЗА ЧЛЕНКИ НА ЕУ

Јанис Стивахтис¹

Полиитехнички институт и државен универзитет Вирџинија

Во релевантната литература е широко прифатено, а и признаено во политичката практика, дека желбата на земјите-кандидати да се приклучат кон Европската унија (ЕУ) подразбира нивна силна желба да ги следат политиките чија цел е задоволување на политичките и економските критериуми од Копенхаген, зададени од Унијата. Иако приближувањето на земјите-кандидати кон европската Заедничка надворешна и безбедносна политика (ЗНБП) директно не спаѓа во овие критериуми, содржината на ваквите политики сочинува дел од *Acquis Communautaire*, што пак е дел од она што се нарекува ‘ЕУ условеност’.²

Acquis Communautaire е француски израз што во основата означува “ЕУ каква што е”. Со други зборови, изразот се однесува на правата и обврските што ги споделуваат земјите на ЕУ. *Acquis-oi* ги вклучува сите повелби и закони на ЕУ, декларации и резолуции, меѓународни спогодби за европски прашања, и пресуди од Судот на правдата. Исто така ги опфаќа и дејствата што заеднички ги превземаат националните влади во областа на ЗНБП и Европската одбранбена и безбедносна политика (ЕОБП). Оттука, прифаќањето на *acquis-oi* значи прифаќање на ЕУ каква што е. Земјите-кандидати мораат да го прифатат *acquis-oi* пред нивниот влез во ЕУ, и европските закони да ги вградат во своето национално законодавство. Покрај ова, во секторот за ЗНБП, од земјите-кандидати се очекува не само да се согласуваат со ‘заедничките ставови’ и ‘заедничките дејства’ на ЕУ туку и да демонстрираат силен интерес, како и активно да учествуваат во меѓународни мисии заедно со постоечките земјо-членки на ЕУ. Со други зборови, од земјите-кандидати се очекува да го прават токму она што го прават земјите-членки на ЕУ и тоа пред нивното пристапување кон Европската унија. Затоа, првото прашање што се поставува е колку им е лесно или тешко на земјите-кандидати да ги усогласат структурите и ориентираноста на надворешната политика со онаа на Европската унија?

Блиското минато покажа дека за земјите од централна и источна Европа претходното членство во НАТО го трасираше патот за нивни конечен влез во

¹ Д-р Јанис А. Стивахтис е вонреден професор по политички науки и директор на Програмата за меѓународни студии на Политехничкиот институт и државен универзитет Вирџинија. Работи и како виш советник на Истражувачкиот институт за европски и американски студии (RIEAS) и како раководител на Одделот за истражување политика и меѓународни прашања на Атинскиот институт за образование и истражување (ATINER).

² Види Heather Grabbe, *The EU's Transformative Power: Europeanization through Conditionality in Central and Eastern Europe* (New York: Palgrave, 2006) и *Enlarging the EU Eastward* (London: Chatham House Papers, May 1998).

Европската унија. Сепак, во рамките на НАТО доминантна сила се Соединетите Држави. Освен ова, за некои земји од централна и источна Европа (ЗЦИЕ), како Полска и Романија, пријателските односи со Соединетите Држави во периодот по Студената војна, независно од членството во НАТО, се сметаат за главен столб на нивната надворешна политика. Следствено на ова, второто прашање што се поставува е што се случува ако усвојувањето на одреден *acquis* на ЕУ не се совпаѓа со интересите на НАТО и на САД. Со други зборови, што се случува кога земјите-кандидати мораат да изберат помеѓу придржувањето кон *acquis-oīi* на ЕУ за да си обезбедат прием, од една страна, и одржувањето добри односи со Соединетите Држави, од друга страна? Разидувањето меѓу ЕУ и САД во поглед на војната во Ирак е таков пример.

За да се осврнеме на овие две важни прашања, овој труд ќе се концентрира врз случајот на Романија. Ја одбравме оваа земја од три причини. Прво, Романија беше исто толку нестрплива да се приклучи кон ЕУ колку и да се приклучи кон НАТО и да одржува доста пријателски врски со Соединетите Држави. Оттука, Букурешт мораше да донесе некои тешки одлуки за време на разидувањето меѓу ЕУ и САД а кои беа резултат на фундаменталните несогласувања за прашањето за војната во Ирак, како и разликите за прашањата поврзани со војната против тероризмот. Се разбира, другите ЗЦИЕ, како Полска и Република Чешка, се најдоа на страната на Соединетите Држави - чин што наиде на остра осуда од тогашниот француски претседател Жак Ширак. Но овие земји веќе беа членки на ЕУ, па затоа не може да се оцени влијанието на ЕУ притисоците за прием врз изборот во надворешната политика на земјите-кандидати.

Второ, за разлика од Бугарија, влезот на Романија претставуваше крајно спорно прашање бидејќи многумина тврдеа дека поради неспособноста на неколку последовни влади да ги воведат неопходните структурни реформи, Романија всушност не беше подготвена да се приклучи кон ЕУ на 1 јануари, 2007 год. Така, случајот на Романија беше посочен како посложен од оној на Бугарија. Но дали горенаведеното аргументирање беше релевантно за случајот на романската надворешна политика и нејзиното придржување кон *acquis-oīi* на ЕУ?

Трето, за разлика од Бугарија, Романија имаше многу повеќе проблеми што требаше да ги реши, а кои се однесуваа на нејзините односи со соседните земји, што уште повеќе го усложнуваше случајот. Оваа е многу важна поента во смисла дека добрососедските односи се третираат како основно прашање за Европската унија. Тоа е поради фактот што ЕУ не сака проблемите на земјите-кандидати да ги претвори во свои. Така, барањето земјите-кандидати да ги решат територијалните и други прашања што ги имаат со соседите пред нивниот прием спаѓа и во политичките критериуми од Копенхаген и во ЕУ *acquis-oīi*.

Голем дел од постоечките балкански земји што не се членки на ЕУ, за своја главна цел во надворешната политика имаат определено еден ден да станат членки на Европската унија. Во меѓувреме тие на НАТО гледаат како на чекор понапред во остварувањето на својата цел. Ова автоматски подразбира одржување добри односи со Соединетите Држави. Поради тоа, испитувањето на примерот на Романија може да фрли интересно светло врз она што се случува кога ќе настанат компликации. Согласно со тоа, оваа оценка ќе им помогне на практичарите од идните земји-кандидати во планирањето на политиките.

За да се осврнеме на гореспомнатите прашања, трудов ќе биде поделен на два дела. Првиот дел ќе се фокусира на развитокот на европската ЗНБП. Овој дел ќе го определи политичкиот контекст во рамките на кој функционираат

земјите-кандидати, и ќе му помогне на читателот да ги разбере барањата опфатени со ЕУ *acquis-oīi* во врска со ЗНБП. Во вториот дел ќе бидат истражувани напорите превземени од Романија за почитување на ЕУ *acquis-oīi* на полето на ЗНБП. На овој начин, средиштето на интересот ќе бидат Годишните извештаи на Европската комисија за прием на Романија во Европската унија. Првиот извештај беше достапен во 1998, додека последниот беше поднесен во ноември 2004 год., кога Европската комисија го сметаше Поглавјето за ЗНБП од *acquis-oīi* за формално завршено.

Системот за надворешна политика на ЕУ

Амбициите на ЕУ за прашања од високата политика потекнуваат од шеесетите години на минатиот век. Откако француското одбивање на Европската одбранбена заедница (ЕОЗ) ја осигура доминантноста на НАТО во поглед на прашањата од одбраната, Европската економска заедница (ЕЕЗ) го сврте вниманието кон надворешната политика. Во 1970 год., беше создадена Европската политичка соработка (ЕПС) за да се обезбеди колективен израз на интересите на надворешната политика на земјите-членки на ЕЕЗ.³ Поврзана со Заедницата, но независна од неа, во ЕПС доминираше националниот механизам за надворешна политика. Европската комисија беше малку повеќе од поканет гостин, без право на предлог или глас. Земјите-членки на ЕЕЗ одредуваа каде се поклопуваат нивните национални интереси, без некакви претензии за ‘заедничка’ надворешна политика.

Сепак, ЕПС промовираше консензус за многу тешки прашања и ѝ помагаше на ЕЕЗ да изгради углед на бранител на човековите права со тоа што стана механизам за колективна осуда на системот за апартхејд во Јужна Африка. Основните средства што ги применуваше ЕПС беа политичките демарши и декларации, но нејзината врска со ЕЕЗ сè повеќе стануваше природна преку примената на економска помош и санкции (политички, дипломатски и економски).

Во текот на 20 години, ЕПС покажа дека не само што е можно координирање во надворешната политика туку тоа ја претвори Европа во ‘цивилна’ сила. Јазот помеѓу растечката економска моќ на Унијата и нејзиното ограничено политичко влијание беше извор на растечка фрустрираност во деведесеттите години на минатиот век. Еден одговор беше формирањето посебен систем на ЕУ за креирање надворешна политика, иако не беше развиен конкретен план. Со вториот столб и ЗНБП како негов центар, тоа се поклопуваше со системот на ЕЕЗ но не го замени, и со текот на времето ја инкорпорираше и ЕОБП.⁴

ЕПС се стекна со статус на спогодба и формално се поврза со активностите на ЕЕЗ во Единствениот европски акт од 1986 год. За неколку години, ЕПС се покажа како несоодветна со оглед на геополитичките промени што ја потресоа Европа, имено, падот на Советскиот Сојуз и на Источниот блок.

³ Види S. Nuttall, *European Political Cooperation* (Oxford: Clarendon Press, 1992).

⁴ Види Yannis A. Stivachtis, “Common Foreign and Security Policy (CFSP) and European Defense and Security Policy (ESDP) after Iraq”, kaj Yannis A. Stivachtis (ed.), *Current Issues in European Integration* (Athens: ATINER, 2004), pp. 117-42 и “European Defense and Security Policy: Evolution and Challenges”, kaj Yannis A. Stivachtis

Со тоа што преговорите од Мастрихт сè уште беа сосредоточени на монетарната унија, идејата за зајакнување на соработката во надворешната политика, како дел од плановите за создавање ‘политичка унија’, беше поттикната од драматичните транзиции во централна и источна Европа, војната во Заливот, и граѓанската војна во Југославија. Така, преговорите во Мастрихт вклучија две нови подрачја (ЗНБП и Правда и внатрешни прашања – ПВП) во постоечката Римска повелба, што резултираше со троен столб во структурата на ЕУ.

ЗНБП ја унапреди улогата на Европската комисија, доделувајќи и го правото – што го споделува со земјите-членки – да иницира предлози.⁵ ЗНБП дури допушти ограничено авторизирано мнозинско гласање, иако отсекогаш беше јасно дека за повеќето дејства од вториот столб ќе се бара едногласност. Механизмите за усогласеност во ЗНБП не беа цврсти како оние во првиот столб, со исклученоста на Европскиот суд на правдата. ЗНБП во голем степен остана како меѓувладина⁶, иако врските со системот на заедницата постепено се зајакнуваа.⁷

По воведувањето на ЗНБП, практиките на востановени интензивни размени во рамките на ЕПС значеа дека земјите-членки на ЕУ беа во состојба да договорат значителен број ‘заеднички ставови’ и ‘заеднички дејства’, двата главни политички инструменти на ЗНБП, иако и двете нешта беа лошо дефинирани⁸. Конкретните мерки, што понекогаш ги надминуваа вообичаените декларации и демарши на ЕПС, се состоеја од поддршка за хуманитарна помош и демократски избори, ‘пактови за стабилност’ за стабилизирање на границите во централна и источна Европа, и помош при управување со кризи. Како и да е, критичарите ја презираа неспособноста на ЗНБП за решавање посложени или итни безбедносни мерки. ЕУ беше некако подобра во *кажување* на работите во надворешната политика отколку кога беше под ЕПС. Но се чинеше дека е само малку поспособна за конкретно *правеење* на работите.

ЗНБП ја сметаа зрела за реформи кога се преговараше за Повелбата од Амстердам во 1997 год. Овојпат контроверзноста на мнозинското гласање во најголем дел беше избегната преку создавање нова доктрина на ‘флексибилност’, позната и како ‘конструктивна воздржаност’ или ‘зајакната соработка’. Ваквата доктрина им овозможува на земјите-членки да се држат настрана од некои дејства на ЗНБП (особено оние што вклучуваат одбрана) како алтернатива на ставање вето врз овие дејства. Оттука, коалициите на оние што имаат волја можат да продолжат со ‘заедничките дејства’ дури и кога некои земји-членки сметаат дека не се во можност или немаат волја да учествуваат.

Ова е доста важно прашање бидејќи на овој начин земјите-кандидати за членство во ЕУ, како Романија, можат да надминат некои значајни дилеми во надворешната политика. На пример, наместо да мора да бираат помеѓу одржување пријателски односи со САД и почитување на ЕУ *acquis-оџи*, земјите-кандидати би можеле да го постигнат првото без да го поткопуваат второто. Затоа, и покрај фактот што не беа дел од ‘коалицијата на оние што имаат волја’, земјите-кандидати можеа да добијат многу добра оценка за придржувањето кон

⁵ Види Christopher Hill, *The Actors in Europe's Foreign Policy* (London: Routledge, 1996).

⁶ Види Ian Manners and Richard Whitman, *The Foreign Policies of European Union Member States* (Manchester: Manchester University Press, 2001).

⁷ Види B. White, *Understanding European Union Foreign Policy* (New York: Palgrave, 2001) и B. Soetendorp, *Foreign Policy in the European Union* (London: Longman, 1999).

⁸ S. Nuttall, *European Foreign Policy* (Oxford: Oxford University Press, 2000), pp. 184-88.

acquis-ovi едноставно бидејќи не ја спречуваа ЕУ во превземањето одредени дејства.

Друго важно прашање во поглед на системот на ЕУ за креирање надворешна политика во поглед на земјите-кандидати е дека во случај земјите-членки на ЕУ да не можат да постигнат консензус или да се усогласат за ‘заедничките ставови’ и ‘заедничките дејства’, ставовите на земјите-кандидати не би можеле да бидат оценувани од Европската комисија во напорите да се одлучи дали земјите-кандидати го почитуваат релевантниот *acquis* на ЕУ или не.

Главната новина во вториот столб на Повелбата од Амстердам беше востановувањето нов Висок претставник за ЗНБП (кој е и Генерален секретар на Советот). Беше замислено Високиот претставник да ѝ обезбеди на ЕУ единствен глас а на ЗНБП единствен лик. Сепак, надвор ЕУ уште беше претставувана од својата ‘тројка’ (Високиот претставник, Министерот за надворешни работи на земјата-претседавач со ЕУ и Европскиот комесар за надворешни работи). Во други случаи, посебни формули на претставување вклучуваа збунувачка комбинација од Комисијата и националните официјални претставници. Така ЕУ продолжи да покажува повеќе лица дури и кога успеваше да говори со единствен глас.

Земајќи ја предвид комбинираната историја на ЗНБП, можеби изгледа парадоксално да се проширува системот на ЕУ за надворешна политика и на подрачјето на одбраната и безбедноста. Повеќето земји-членки на ЕУ одамна ја имаа прифатено доминантноста на НАТО во однос на прашањата од одбраната. Обидите на Франција да се формира ексклузивната европска одбранбена алијанса, Западно-европската унија (ЗЕУ), ‘составен дел од развојот на Унијата’, како што беше наведено во Спогодбата од Мастрихт, не даде какви било конкретни резултати. Сепак, последниве години ЕУ има превземено мали но значајни чекори за основање ЕОБП. Пресвртница беше кризата во Косово.

Следствено на ова, ЕУ во Спогодбата даде поцврсти заложби во однос на безбедносната соработка, првин во Амстердам а особено во Ница.⁹ Посебно таканаречените Петербуршки задачи (хуманитарни мисии и мисии за спасување; управување со кризи и одржување на мирот, и мировни мисии) беа издвоени како основни цели на надворешната политика на ЕУ. Унијата стави во погон и сопствено тело за соединување со ЗЕУ. Беше основана нова Политичка и безбедносна комисија, од високи национални официјални претставници, и беше назначен “клучниот играч на европската безбедносна и одбранбена политика и на ЗНБП”.¹⁰ Беа договорени планови за формирање Сили за брза реакција (СБР) од 60.000 трупи, со задача да станат функционални до крајот на 2002 год.

Скептиците забележуваа дека ЕУ веќе има такви сили, меѓу другото вклучувајќи и повеќенационален ‘Еврокорпус’.¹¹ Покрај тоа, се тврдеше дека ЕУ отсекогаш била способна да ги користи ресурсите на ЗЕУ. Проблемот беше што европските воени сили беа слаби, недоволно финансирани, и им недостигаа најосновите работи. Во меѓувреме, односот на ЕОБП со НАТО остана неразрешен. Американската администрација на Џорџ Буш продолжи да бара од Европјаните поголемо споделување на товарот, притоа повторувајќи ја

⁹ Види Richard Whitman, *From Civilian Power to Superpower?* (New York: Palgrave, 1998).

¹⁰ John Peterson and Michael Smith, “The EU as a Global Actor”, in Elizabeth Bomberg and Alexander Stubb (eds.), *The European Union: How Does It Work?* (Oxford: Oxford University Press, 2003), p. 210.

¹¹ Види J. Peterson and H. Sjurssen (eds.), *A Common Foreign Policy for Europe? Competing Visions of the CFSP* (London: Routledge, 1998).

суштинската позиција на САД претставена во политиката на ‘трите НЕ’: не за одвојување на САД од ЕУ; не за дуплирањето американски сили од страна на ЕУ; и не за дискриминација врз САД, вклучувајќи ги и набавките на оружје.

Во градењето на ЕОБП, како и општо во европската надворешна политика, формалните реформи преку повелби често се помалку важни од формалното учење преку конкретна работа.¹² Кога се заложи за ЕОБП, Унијата сè уште немаше превземено конкретна воена операција. Како и да е, со одлуката на претседателот Буш да ги повлече силите на САД од Босна и од Косово, стана реална можноста Европа да оди сама на Балканот со сили за одржување на мирот и полициски сили. Како резултат на тоа, ЕУ почна да се ангажира во разни воени операции во своето соседство.

Токму во ваков политички контекст ќе бидат разгледани романските напори да се задоволи европскиот *acquis communautaire* во доменот на ЗНБП.

Придржувањето на Романија кон *acquis-oīī* од ЕУ во доменот на ЗНБП

Оној *acquis* што е поврзан со ЗНБП се заснова на законските акти што потпаѓаат под вториот, и, индиректно, под првиот столб вклучувајќи законски обврзувачки меѓународни договори. Тој исто така се базира на политички декларации и спогодби за водење политички дијалог во рамките на ЗНБП, за усогласување со декларациите на ЕУ, и за имплементирање санкции и рестриктивни мерки каде што е потребно. Освен ова, се очекува земјите-кандидати да се согласат со ‘заедничките ставови’ и ‘заедничките дејства’ на ЕУ, и да покажат силен интерес како и активно да учествуваат во меѓународни мисии заедно со постоечките земји-членки на ЕУ. Од земјите-кандидати се бара и да ги спроведат потребните промени во своите министерства за надворешни работи за да можат да се соочат со предизвиците за интегрирање во секторот за ЗНБП.

За да се даде појасна слика за тоа како Романија одговори на *acquis-oīī* на ЕУ, овој дел е поделен на пет сегменти. Во првиот сегмент се дискутира за интегрирањето на Романија во структурите за надворешна политика на ЕУ. Вториот сегмент е истражување на романската соработка со ЕУ во поглед на меѓународните прашања. Третиот сегмент ги наведува чекорите што ги превзеде Романија за решавање на прашањата во врска со контрола на оружјето. Во четвртиот сегмент се разгледува како Романија се соочила со проблемите што ги засегаа соседите, а последниот сегмент е фокусиран на промените во механизмите на министерството за надворешни работи на Романија за да биде поефикасно во третирањето на прашањата за европеизација на романската надворешна политика.

Интегрирање во структурите за надворешна политика на ЕУ

За да го почитува *acquis-oīī* на ЕУ, од 1997 год. наваму Романија ја унапредуваше својата надворешна и безбедносна политика во правец на европската и евроатлантската интеграција и практикуваше систематска соработка со Европската унија. Имено, Романија активно учествуваше во

¹² Види R. Ginsberg, *The European Union in International Politics: Baptism by Fire* (Oxford: Rowman & Littlefield, 2001).

мултилатералниот дијалог помеѓу ЕУ и асоцијативните земји, како и на редовните состаноци на политичките директори, европските известувачи и известувачите на европските асоцијативни земји, и во работните групи за ЗНБП. Според Годишниот извештај на Европската комисија, Романија одговори позитивно на поканите од ЕУ за поддржување на позициите од ЗНБП, со нејзино поддржување, кога е поканета, на сите заеднички ставови и заеднички дејства на ЕУ и учество при нивното спроведување, каде што е потребно¹³. Оваа тенденција продолжи и во текот на целиот период на известување.

Во 1999 год. Романија покажа силен интерес за развојот на ЕОБП како дел од ЗНБП и активно учествуваше во размените со ЕУ во овој контекст, во форматот 'ЕУ плус 15' (т.е. европските земји членки на НАТО а кои не се членки на ЕУ и кандидатите за прием во ЕУ), додека во ноември истата година, Романија почна активно да учествува во мрежата за ЗНБП на асоцијативните земји¹⁴.

Во остварувањето на своите цели за прием, Романија одигра активна улога на првата Конференција за заложби за капацитетите во ноември 2000 год. и во март 2001 год., и одржуваше билатерални консултации со ЕУ за нејзиното учество во мисиите на ЕОБП¹⁵. Исто така, Романија понуди и свои сили за мисиите на европските Сили за брза интервенција од 2003 год. (од кои два баталјона копнени сили, три специјализирани чети, и четири брода). Романија даде позитивен одговор и на сите покани за поддршка на заедничките декларации и демарши на ЕУ. Имено, од октомври 2000 год., Романија се придружи кон осум (8) 'заеднички ставови' на ЕУ, од кои три (3) за Федеративна Република Југославија. Романија исто така ги спроведе тие 'заеднички ставови'; беше поканета да се приклучи и да застане на страната на одлуките на ЕУ за меѓународни санкции и рестриктивни мерки, и има применувано негативни мерки согласно со усвоените од страна на ЕУ.

За време на 2002 год. Романија продолжи да ги усогласува своите ставови со оние од изјавите и декларациите на ЕУ, и застапа на страната на 'заедничките ставови' и 'заедничките дејства' на ЕУ, и продолжи да ги почитува меѓународните санкции и рестриктивни мерки воведени од ОН и ЕУ¹⁶. За време на Конференцијата за унапредување на капацитетите, во ноември 2001 год. Романија презентираше надградена понуда што опфаќаше полициски персонал, а земјата активно учествуваше на состанокот од 'ЕУ плус 15' на министрите за одбрана во мај 2002 год.

Во 2002 год. Романија ја потврди волјата да даде свој придонес и кон европските Сили за брза интервенција и кон цивилните инструменти на ЕУ за управување со кризи¹⁷. Претседателот на Романија даде одобрение за учество на земјата во полициската мисија предводена од ЕУ во Босна и Херцеговина, што започна во 2003 год. Што се однесува до соработката во одбраната, Романија

¹³ Commission of the European Communities (CEC), *Annual Report on Romania's Accession to the European Union*, Brussels 1998, p. 43.

¹⁴ Commission of the European Communities (CEC), *Annual Report on Romania's Accession to the European Union*, Brussels 2000, p. 81.

¹⁵ Commission of the European Communities (CEC), *Annual Report on Romania's Accession to the European Union*, Brussels 2001, p. 93.

¹⁶ Commission of the European Communities (CEC), *Annual Report on Romania's Accession to the European Union*, Brussels 2002, p. 119.

¹⁷ Commission of the European Communities (CEC), *Annual Report on Romania's Accession to the European Union*, Brussels 2003, p. 112.

активно придонесуваше и за операциите на мисијата ИСАФ (Меѓународни сили за помош во безбедноста) во Авганистан, а во април 2002 год. романскиот парламент даде одобрение за учество на пешадиски баталјон и на чета за нуклеарно, биолошко и хемиско оружје во операцијата ‘Трајна слобода’ Романските сили се приклучија кон Силите за стабилизација во Босна и Херцеговина (СФОР) и Мировната мисија на Косово (КФОР). Романија даде свој придонес и со осум (8) воени набљудувачи во Набљудувачката мисија на ОБСЕ во ФИРОМ.

Во 2002 год. Романија усвои нови законодавни акти за анти-тероризам, меѓу кои и мерки против финансирање тероризам, и се прилагоди кон Акцискиот план на ЕУ од септември 2001 год. Романија се приклучи кон ‘заедничките ставови’ на ЕУ за борба против тероризмот и даде согласност за соодветните меѓународни конвенции за тероризмот.

Покрај ова, Романија го ратификуваше Римскиот статут со кој се основа Меѓународниот кривичен суд. Сепак, во август 2002 год. Романија потпиша билатерален договор со САД за непредавање на државјаните од двете земји на Меѓународниот кривичен суд. Оваа одлука не беше во согласност со водечките принципи утврдени од Европскиот совет на 30 септември 2002 год., и беше донесена без претходни консултации со ЕУ. Тоа беше прв случај во кој лојалноста кон САД ја принудуваше Романија да не ги почитува барањата од *acquis-oiu* на ЕУ. Како последица на тоа, ратификувањето на овој договор беше ставено во мирување со оглед на ‘заедничкиот став’ на ЕУ од јуни 2003 год. Тоа е показател за тоа колку важно може да биде почитувањето на *acquis-oiu* на ЕУ при оценувањето на кандидатурата на една земја. Сепак, немаше никаков развој на настаните до заклучувањето на Поглавјето за ЗНБП од *acquis-oiu* на ЕУ, кога се работи за ставот на Романија за Меѓународниот кривичен суд.

Друго прашање што сериозно му наштети на имиџот на Романија во рамките на ЕУ беше извештајот дека романската Влада тајно се согласила со американското барање за формирање тајни затвори на романска територија за наводни терористи. Сепак, овој извештај излезе на површина кога Романија го имаше исполнето *acquis-oiu* на ЕУ од подрачјето на ЗНБП и се имаше приклучено кон ЕУ. Но, напорите на романската влада да демонстрира дека нејзините политики не го заобиколуваат законодавството на ЕУ се јасен сигнал колку е важно една земја-членка да се придржува кон политиките на ЕУ.

Во мај 2003 год., на состанок со министрите за одбрана на ЕУ со трети земји, Романија изнесе детали за придонесот на земјата во мисиите на Силите за брза интервенција на ЕУ¹⁸. Како резултат на тоа Романија учествуваше во Полициската мисија на ЕУ (ЕУПМ) во Босна и Херцеговина и во воената операција на ЕУ – Конкордија, во ФИРОМ. Што се однесува до соработката во одбраната, Романија продолжи со значителните заложби за поддршка на меѓународните мировни мисии. За оваа цел, придонесуваше со борбени сили за операциите на мисијата ИСАФ (Меѓународни сили за помош во безбедноста) и ‘Трајна слобода’ во Авганистан. Романија учествуваше и во мировни и набљудувачки мисии на ОН, КФОР, СФОР и ОБСЕ. Во регионални рамки, Романија го почна своето учество во Пактот за стабилност (претседавајќи со Координативниот комитет за министерскиот процес за одбрана за југоисточна Европа како и Политичко-воениот комитет на Мултинационалните мировни

¹⁸ СЕС 2003, p. 112

сили во југоисточна Европа), и се согласи да биде домаќин на штабот на идната Бригада на Југоисточна Европа за период од четири години.

Во текот на 2004 год. Романија продолжи да ја прилагодува надворешнта и безбедносната политика со онаа на ЕУ, и покажа интерес за развојот на ЕОБП¹⁹. Имено, Романија продолжи да се придржува кон санкциите и рестриktivните мерки на ЕУ, изјавите, декларациите, и демаршите и активно учествуваше во расправите за нацртот на Европската стратегија за безбедност и во консултациите меѓу ЕУ и асоцијативните земји.

Во 2004 год. Романија го почна двегодишниот мандат како непостојана членка на Советот за безбедност на ОН, и беше едномесечен претседавач со Советот за безбедност во јули 2004 год. Романија исто така претседаваше со Комитетот 1518 за Ирак, и беше потпретседател на Комитетот 1267 за санкции воведени за Талибанците и Ал каеда. Борбените сили на Романија останаа во Авганистан, а во август 2003 год. беше распореден баталјон во Ирак, под полска и британска команда. Како резултат на тоа, во Годишниот извештај на Европската комисија од 2004 год. беше укажано дека Романија “континуирано игра важна улога на регионален лидер во напорите за зајакнување на стабилноста и безбедноста во југоисточна Европа”²⁰.

Соработка со ЕУ за меѓународни прашања

Во текот на 1997 год., Романија ги поддржуваше меѓународните напори за контрола врз кризата во Западен Балкан и се залагаше за мирно решение²¹. Романија застана на страната на изјавите, декларациите и демаршите на ЕУ во контекст на ОН и ОБСЕ. И покрај поделеноста во јавното мислење за ова прашање, романската Влада – со поддршка на романскиот Парламент – се придружи кон ‘заедничкиот став’ на ЕУ за Косово, забраната за југословенски летови, и нафтеното ембарго за Југославија²². За време на косовската криза и по неа, Романија го отвори својот воздушен простор за НАТО и дозволи слободен транзит на трупите на НАТО што беа дел од КФОР. Исто така учествуваше во хуманитарната работа и се согласи да прими дури 6.000 бегалци од Косово.

Како активен член на разновидни меѓународни иницијативи (Централноевропската иницијатива ЦЕИ, Црноморската економска соработка, Иницијативата за соработка во југоисточна Европа и процесот Ројамон), Романија придонесе за регионалната стабилност преку политика на добрососедски односи и регионална соработка.²³

Романија зеде учество и во Пактот за стабилност за југоисточна Европа, и беше претседавач со Процесот за соработка во југоисточна Европа. Во февруари 2000 год., во рамките на Пактот за стабилност, беше постигнат договор со

¹⁹ Commission of the European Communities (CEC), *Annual Report on Romania's Accession to the European Union*, Brussels 2004, p. 136.

²⁰ *Ibid.*, p. 136.

²¹ CEC, 1998, p. 43.

²² Commission of the European Communities (CEC), *Annual Report on Romania's Accession to the European Union*, Brussels 1999, p. 58.

²³ CEC 2000, p. 81.

Бугарија за изградба на втор мост на Дунав, и беше одржан состанок за трилатерална соработка меѓу Романија, Бугарија и Грција²⁴.

Министерството за надворешни работи исто така поддржа и неколку унилатерални иницијативи насочени кон развој на граѓанско општество и независни медиуми во Федеративна Република Југославија (ФРЈ). Романија зеде учество и во иницијативата ‘Сила за демократија’, чија цел беше поддршка за демократските сили на Србија, Црна Гора и Косово. На Самитот на ОБСЕ во Истанбул, беше договорено Романија да биде претседавач со ОБСЕ во 2001 год., и како резултат на тоа почна да функционира како дел од ‘тројката’ на ОБСЕ во јануари 2000 год.

Романија активно учествуваше во меѓународните мировни и хуманитарни мисии. Од април 2001 год., Романија учествуваше во шест (6) мировни мисии на Обединетите нации, со национален контингент од над 6.000 воени и полициски офицери. Таа учествуваше и во мисиите предводени од НАТО (СФОР и КФОР). Романскиот придонес се состои од 6 воени лица во КФОР, 62 воени лица и 49 лица за поддршка во холандската единица на СФОР, и 70 полициски офицери во УНМИК (Косово). Во 2000 год., романскиот контингент распореден во Босна и Херцеговина го сочинуваа 203 воени лица, чии активности беа концентрирани на обнова на транспортната инфраструктура²⁵. Романија беше дел и од неколку мировни и набљудувачки мисии на ОБСЕ и ЗЕУ²⁶.

Романија имаше ист пристап со ЕУ во врска со консолидирањето на европската перспектива за државите од Западен Балкан, преку зајакнување на рамката зададена од европскиот Процес за стабилизација и асоцијација, со елементи поттикнати од процесот на проширување. Романија исто така ја поздравил одлуката на ЕУ за иницирање кохерентна политика кон своите идни соседи преку европската Политика за односи со соседите, и постојано го поддржуваше вклучувањето на земјите од Јужен Кавказ²⁷.

Соработка меѓу Европска и Романија кај контролата на оружјето

Во 1997 год, Романија ја потпиша Конвенцијата од Отава за забрана за нагазни мини како и мораториумот за производство на противпешадиски нагазни мини²⁸. Во 1998 год., Конвенцијата од Отава беше поднесена до Парламентот за да биде ратификувана²⁹. Конвенцијата конечно беше ратификувана во ноември 2000 год., и стапи на сила во мај 2001 год. Во текот на 1999 год. Романија се придружи кон заедничката акција на ЕУ во врска со борбата против ширењето лесно огнено оружје и оружје од мал калибар³⁰.

На полето на контролата на годишниот извоз, Националната агенција за контрола на стратешкиот извоз и за забрана за хемиско оружје (ANCESIAC) беше востановена како тело во рамките на романското Министерство за надворешни работи. Целта на оваа мерка беше да се подобри спроведувањето на

²⁴ СЕС 2001, р. 93.

²⁵ СЕС 2002, р. 120.

²⁶ СЕС 2003, р. 112.

²⁷ СЕС 2004, р. 137.

²⁸ СЕС 1998, р. 43.

²⁹ СЕС 1999, р. 58.

³⁰ СЕС 2000, р. 82.

постоечките контроли на извозот³¹. Романија го прифати и европскиот Кодекс на однесување при извоз на оружје, и продолжи да ги почитува и применува оние аспекти на Кодексот што важат за земјите-кандидати.

Во септември 2002 год., ANCESIAC го објави првиот Извештај за Романија за контрола на извозот на конвенционално оружје³². ANCESIAC исто така воведо компјутеризиран систем за контрола на извозот кај засегнатите сектори од романската индустрија, и спроведо неколку вежби во индустријата заради подигање на свеста. Меѓународните контакти уште повеќе се развиваа за да се извлече корист од најдобрите практики во врска со прашањата за контрола на извозот.

Како дел од реорганизирањето на Владата, во јуни 2003 год., ANCESIAC беше преименувана во Национална агенција за контрола на извозот (ANCEX), и во административна смисла потпаѓаше под Министерството за надворешни работи³³. ANCEX го изработи вториот Извештај за Романија за контрола на извозот на конвенционално оружје, а кој се однесуваше на 2002 год.

Во 2003 год., Романија ги применуваше ембаргата и рестриktivните мерки наметнати од ОН, ЕУ, ОБСЕ и други што произлегуваа од Спогодбата од Васенар во поглед на контрола на извозот на конвенционално оружје и производи со двојна намена. Но, Европската комисија извести дека наспроти прогресот во контролата врз извозот на оружје, целосната примена на Кодексот на однесување при извоз на оружје и борбата против неовластениот пренос на оружје заслужуваат поголемо внимание. Комисијата забележа дека сè уште не постои хоризонтално законодавство што овозможува автоматско имплементирање на економските санкции. Според Комисијата, имаше само неколку подрачја каде треба уште работа, но законодавната рамка за контрола на оружјето и за економски санкции требаше да се комплетира и да се финализираат административните структури за учество во ЗНБП.³⁴

Во 2004 год. Комисијата потврди дека биле превземени чекори за унапредување на транспарентноста во односите помеѓу Владата и индустријата за производство на оружје, и целосна примена на европскиот Кодекс на однесување при извоз на оружје. Сепак, Комисијата забележа дека се потребни дополнителни напори во борбата против неовластениот трансфер на оружје, и дека треба да се усвои хоризонтално законодавство што овозможува автоматско имплементирање на економските санкции³⁵.

Односи со соседниите држави

Како што претходно наведовме, добрите односи со соседните држави се сметаат за фундаментално прашање за Европската унија. Оттука, Романија требаше да се погрижи територијалните и други проблеми со соседите да бидат решени или да се во процес на благовремено решавање за да може земјата да се стекне со влез во Европската унија.

³¹ СЕС 2001, р. 94.

³² СЕС 2002, р. 120.

³³ СЕС 2003, р. 113.

³⁴ Ibid., р. 113.

³⁵ СЕС 2004, р. 137

Според Извештајот за 2001 год., односите на Романија со соседните балкански земји беа од мешовит карактер. Посетите на високо ниво го потврдија духот на соработка помеѓу Романија и новата бугарска Влада, а Романија учествуваше и на трилатералниот самит со Бугарија и Турција во февруари 2001 год. Беа обновени дипломатските односи со Југославија по официјалната посета на југословенскиот претседател³⁶. Соработката со Бугарија продолжи во 2002 год. а во истата година се подобрија и односите со Федеративна Република Југославија и ФИРОМ.³⁷ Во 2003 год. Романија продолжи со напорите за подобрување и унапредување на економските односи со ФИРОМ, Босна и Херцеговина и Хрватска.³⁸ Како резултат на тоа, Европската комисија изрази задоволство од развитокот на односите на Романија со соседните балкански држави.³⁹

Што се однесува до Унгарија, Европската комисија утврди дека рамката на добрососедски односи меѓу Романија и Унгарија се заокружила со Договорот за формирање Мешовит баталјон за мировни операции.⁴⁰ Но, во 1999 год. односите со Унгарија најдоа на тешкотии поради тоа што унгарското законодавство им доделуваше привилегиран статус на етничките Унгарци што живеат во одбрани трети земји (вклучувајќи ја и Романија).⁴¹ Сепак, односите со Унгарија се подобрија во декември 2001 год, со склучување на Меморандум за разбирање за примена на унгарскиот 'закон за статус' и за романски државјани (самиот закон им доделува привилегиран статус на етничките Унгарци што живеат во одбрани трети земји). Романија даде позитивен придонес кон решавањето на ова прашање и напнатоста значително се намали, на задоволство на Европската комисија.⁴²

Европската комисија ги оцени како позитивни преговорите со Украина за демаркација на копнената и поморската граница.⁴³ Но во 2000 год., преговорите со Украина за демаркација на границата се покажаа како спорни заради одлуката на Украина да даде дозвола за експлоатација на нафта и гас во една од областите што беа предмет на преговорите.⁴⁴ Во јуни 2003 год., Романија и Украина ја потпишаа Спогодбата за режимот на државната граница и се согласија да ги продолжат преговорите за да изнајдат взаемно прифатливо решение за разграничување на континенталниот дел.⁴⁵ Конечно, двете земји постигнаа согласност да го изнесат случајот пред Меѓународниот суд, кој ја објави пресудата во 2008 год.

Преговорите со Руската федерација за Спогодба за пријателство и соработка беа оценети како позитивни од страна на Европската комисија.⁴⁶ Поради залагањата на обете страни, во јули 2003 год. беше потпишана романско-руска Спогодба за пријателски односи и соработка.⁴⁷

³⁶ СЕС 2001, р. 94.

³⁷ СЕС 2002, р. 121.

³⁸ СЕС 2003, р. 113.

³⁹ СЕС 2004, р. 138.

⁴⁰ СЕС 1998, р. 43.

⁴¹ СЕС 2000, р. 82.

⁴² СЕС 2002, р. 121.

⁴³ СЕС 1998, р. 43.

⁴⁴ СЕС 2000, р. 82.

⁴⁵ СЕС 2003, р. 112.

⁴⁶ СЕС 1998, р. 43.

⁴⁷ СЕС 2003, р. 113.

Во 1998 год. Европската комисија забележа дека преговорите за Спогодбата помеѓу Романија и Република Молдавија полека напредуваа и водеа кон зајакнување на економските и културните врски.⁴⁸ Во мај 2000 год., беше парафирана Спогодба за партнерство и специјални врски меѓу Романија и Република Молдавија.⁴⁹ За уште повеќе да се задоволи барањето на Комисијата, Романија продолжи со заложбите за унапредување на основите со Република Молдавија, предлагајќи ‘Партнерство за Европа’.⁵⁰ Но ова партнерство не се материјализира пред заклучувањето на Поглавјето за ЗНБП.

Реформи во механизмите на романската надворешна политика

Заради зајакнување на административните капацитети за примена на одредбите во врска со ЗНБП како и заради обезбедување координација со инструментите на ЕУ, Романија формира ‘Мрежа на известувачи’ во сите хоризонтални и географски директорати на Министерството за надворешни работи.⁵¹ Министерството ги обезбеди неопходните ресурси, и во поглед на кадри и во поглед на соодветни информативни системи, за да ѝ овозможи на Романија ефикасно учество во Мрежата на известувачи од асоцијативните земји. Министерството за надворешни работи беше реструктурирано во 2000 год., откако новата Влада ја презеде власта. Следствено на тоа, хармонизирањето со ЗНБП се вршеше во рамките на неговиот Сектор за мултилатерални работи.⁵²

Романија претседаваше со ОБСЕ во 2001 год. Оваа важна должност беше успешно извршувана од страна на романското Министерство за надворешни работи, и за време на своето претседавање Романија ефикасно соработуваше со институциите на ЕУ.⁵³ Успешното претседавање со ОБСЕ јасно ѝ покажа на Европската комисија дека Романија има капацитет да превземе водечка меѓународна улога на полето на надворешните работи.

Во 2002 год., Романија увиде дека има добро екипирано и функционално Министерство за надворешни работи, што има доволно административен капацитет за да ги спроведе одредбите поврзани со ЗНБП.⁵⁴ Министерството беше поврзано со информативниот систем од Мрежата на известувачи од асоцијативните земји, преку кој ЕУ комуницира во рамките на ЗНБП со асоцијативните партнери.

Сепак, во 2003 год, Комисијата соопшти дека Министерството за надворешни работи има европски известувач но сè уште нема постојан политички директор.⁵⁵ Како и да е, беше договорено да се превземат задачите на функцијата политички директор на состаноците за соработка со ЕУ, и Романија се зафати со одговорноста да изврши одредени промени во подоцнежна фаза. Комисијата исто така извести дека се во тек мерките за зајакнување на административниот капацитет, и дека е формирана академија за дипломатија во

⁴⁸ СЕС 1998, р. 43.

⁴⁹ СЕС 2000, р. 82.

⁵⁰ СЕС 2001, р. 94.

⁵¹ СЕС 1999, р. 43.

⁵² СЕС 2000, р. 81.

⁵³ СЕС 2001, р. 94.

⁵⁴ СЕС 2002, р. 120.

⁵⁵ СЕС 2003, р. 113.

рамките на Министерството за надворешни работи. Главните задачи на академијата беа обука на вработените во Министерството и вршење истражувања на полето на меѓународните односи. Извештајот на Комисијата за 2004 год. во однос на оваа област остана непроменет.

Заклучок

Целта на овој труд беше преку примерот на Романија да испита како и до кој степен земјите-кандидати за членство во ЕУ се во состојба да ги усогласат надворешните политики и релевантното законодавство со оние на Европската унија, за да можат да ги задоволат барањата од *acquis*-от на ЕУ. Ова второто ги опфаќа сите спогодби и закони, декларации и резолуции на ЕУ, меѓународни договори за прашања поврзани со ЕУ, и пресуди донесени од Судот на правдата. Трудот ги покрива и активностите што заедно ги превземаат националните влади во доменот на ЗНБП и Европската одбранбена и безбедносна политика (ЕОБП). Покрај ова, од земјите-кандидати се очекува не само да се согласуваат со 'заедничките ставови' и 'заедничките дејства' на ЕУ туку и да демонстрираат силен интерес, како и активно да учествуваат во меѓународни мисии заедно со постоечките земји-членки на ЕУ. Но, од земјите-кандидати се бара и да извршат соодветни промени во нивните министерства за надворешни работи за да можат да се соочат со предизвиците на интеграцијата во секторот за ЗНБП. Со други зборови, од земјите-кандидати се очекува да го прават токму она што го прават земјите-членки на ЕУ и тоа пред нивното пристапување кон Европската унија, како и да ги вградат европските закони во сопственото национално законодавство.

Овој труд покренува три важни прашања: првото прашање што се поставува е колку им е лесно или тешко на земјите-кандидати да ги усогласат структурите и ориентираноста на својата надворешна политика со оние на Европската унија? Одговорот на ова прашање е дека, општо земено, тоа не е толку тешко како што е во други домени, како економијата и социјалата. Но сè зависи од волјата и заложбите на некоја земја-кандидат да се прилагоди кон *acquis*-от на ЕУ. Примерот на Романија покажа дека земјите-кандидати треба да имаат капацитет и волја самите да се интегрираат во структурите на надворешната политика на ЕУ; да ги поддржуваат политиките на ЕУ; да ги прифатат и усвојат обврските од меѓународните договори; активно да соработуваат со ЕУ за меѓународните прашања, вклучувајќи и контрола на оружјето, управување со кризи, мисии за одржување на мирот, полициски мисии, и мировни мисии; отпочнување на неопходните структурни реформи во нивните министерства за надворешни работи за истите да бидат поефикасни во управувањето со прашањата од областа на европеизација на нивните надворешни политики; и најбитно од сè, решавање на какви било спорови што ги имаат со соседните земји. Колку е земјата-кандидат поактивно вклучена во овој процес, толку подобро за нејзината кандидатура. Уште повеќе, самото учество во разновидни операции се смета за повредно од еден обичен договор.

Второто прашање беше, што се случува доколку земјите-кандидати мораат да изберат помеѓу придржувањето кон *acquis-oīi* на ЕУ, за да си обебедат прием, и одржувањето добри односи со Соединетите Држави? Во однос на Меѓународниот кривичен суд, примерот на Романија покажа колку важно може да биде придржувањето кон *acquis-oīi* на ЕУ при оценувањето на кандидатурата

на една земја. Случајот за постоење тајни затвори на САД во Романија исто така укажува на тоа колку е важно земјата-кандидат да ги почитува политиките на ЕУ. Сепак, слабостите на системот на ЕУ за креирање надворешна политика обично се во полза на земјите-кандидати. Ова е поради две причини:

Прво, доктрината на ‘флексибилност’, позната и како ‘конструктивна воздржаност’ или ‘зајакната соработка’. Ваквата доктрина им овозможува на земјите-членки да се држат настрана од некои дејства на ЗНБП (особено оние што вклучуваат одбрана) како алтернатива на ставање вето на овие дејства. Оттука, коалициите на оние што имаат волја можат да продолжат со ‘заедничките дејства’ дури и кога некои земји-членки сметаат дека не се во можност или немаат волја да учествуваат. Оттука, земјите-кандидати како Романија, наместо да мораат да бираат помеѓу одржување пријателски односи со САД и почитување на ЕУ *acquis-oi*, можеа да го постигнат првото без да го поткопуваат второто. Затоа, наспроти фактот што можеби не се дел од ‘коалицијата на оние што имаат волја’, земјите-кандидати сè уште можеа да добијат многу добра оценка за придржувањето кон *acquis-oi* едноставно бидејќи не ја спречуваа ЕУ во превземањето одредени дејства.

Втората причина е што во случај земјите-членки на ЕУ да не се во можност да постигнат консензус или согласност за ‘заедничките ставови’ и ‘заедничките дејства’, како во случајот со војната во Ирак, про-американските ставови на земјите-кандидати не може да добијат негативна оценка од страна на Европската Комисија. Така, про-американската позиција на романската Влада во врска со ирачкото прашање немаше никакви негативни реперкусии врз Романија.

Третото прашање беше дали случајот на Романија беше посложен од оној на Бугарија. Одговорот на ова прашање е дека за разлика од другите сектори, во секторот за ЗНБП случајот на Романија се покажа како не толку сложен благодарение на волјата на неколку последовни романски влади да иницираат политики што ќе го трасираат патот за интегрирање на земјата во ЗНБП во значително краток временски рок. Веќе во 1997 год. во Мислењето на Европската комисија беше заклучено дека Романија би требало да може ефикасно да ги исполнува своите обврски на полето на надворешната политика и безбедноста.⁵⁶

Во 1998 год., Комисијата забележа дека Романија продолжува со напредокот во нејзиното приближување кон *acquis-oi* на Заедничката надворешна и безбедносна политика (ЗНБП).⁵⁷ Во 2000 год. Комисијата дојде до сличен заклучок истакнувајќи дека општиот напредок остварен во приближувањето кон *acquis-oi* на ЗНБП е на задоволително ниво.⁵⁸ Комисијата забележа и дека бидејќи *acquis-oi* на полето на надворешната политика и безбедноста уште повеќе напреднал, Романија треба да го одржува правецот на својата надворешна политика во склад со оној на ЕУ.

Во 2001 год., се утврди дека Романија има добар учинок во ЗНБП и дека не постојат проблеми во врска со приближувањето на Романија кон *acquis-oi* на ЗНБП.⁵⁹ Во 2002 год., Комисијата објави дека Романија има постигнато цврст

⁵⁶ Цитирано од СЕС 1998, р. 43.

⁵⁷ СЕС 1998, р. 43.

⁵⁸ СЕС 2000, р. 82.

⁵⁹ СЕС 2001, р. 94.

напредок во приближувањето кон *acquis-оџи* на ЗНБП, и дека целокупните постигнувања во овој домен се задоволителни. Како резултат на тоа, преговорите од ова поглавје беа привремено затворени.⁶⁰ Комисијата предложи Романија дополнително да се концентрира на тоа правецот на надворешната политика да ѝ биде во склад со развојната надворешна и безбедносна политика на ЕУ, да го усвои законодавството за економските санкции, и да го заокружи развојот на административните структури. Романија особено треба да се погрижи нејзините државни политики да бидат во согласност со заедничките ставови на ЕУ, и да ги брани ваквите политики на меѓународната сцена.

Во Извештајот од 2004 год., Комисијата забележа дека Романија има постигнато стабилен напредок во приближувањето кон *acquis-оџи* на ЗНБП, и дека нејзините севкупни постигнувања во оваа област се задоволителни. Комисијата предложи дека, за да ги заокружи подготовките за членство, напорите на Романија треба да се фокусираат на целосната примена на Кодексот на однесување при извоз на оружје и борбата против неовластениот пренос на оружје. Законодавната рамка за контрола на оружјето и за економски санкции требаше да се заокружи како и административните структури за учество во ЗНБП.⁶¹ Овие годишни оценки на Комисијата покажуваат дека благодарјќи на волјата и заложбите да се приклучи кон Европската унија, усогласувањето на Романија со *acquis-оџи* на ЕУ беше прилично лесен процес.

Превод
Кристијана Зимбакова

⁶⁰ СЕС 2002, р. 121.

⁶¹ СЕС 2004, р. 138.